

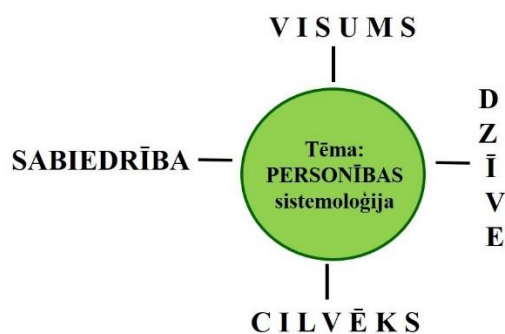
14. vēstule visiem DS(2)<19-20> studentiem

10.05.2020

Esiet sveicināti, cien. Domātāji par domāšanu!

Klāt ziedošais pavasaris arī Ziemeļvidzemē, no kurienes Jūsu apdomai nosūtu mūsu kursa 3.daļas “Sistēmu teorija praksē” ceturtās tēmas **“PERSONĪBAS sistemoloģija”** materiālus. Uzreiz pievērsām uzmanību terminoloģijai – ko nozīmē vārdi “persona” un “personība”, kā arī vārdkopa “cilvēka izolēšanās”. jo līdz šim šos vārdus un vārdkopu mūsu kursā neesam lietojuši.

Interesanti, ka vārdu “indivīds” un “persona” nozīmes skaidrojumā parādās šobrīd tik aktuālais jēdziens par cilvēku savstarpējo fizisko izolēšanos sabiedrībā, lai efektīvi novērstu COVIDUS-19 vīrusa izplatīšanos. Taču ievērosim, ka cilvēka izolēšanās no sabiedriskās dzīves cīņā ar vīrusiem neietver garīgo izolēšanos no citiem cilvēkiem. Taču ievērosim arī to, ka nav iespējama visaptveroša pilnīga izolēšanās no dabas vides kā cilvēku dzīvesvides. Šo vidi, diemžēl, cilvēki jau ir un turpina visai bīstami pārveidot. Šodien īpaši aktuāla ir kļuvusi cilvēces ilgtspējīgas attīstības problēma. Visums ir daudzveidīgu kopsaistītu parādību kopums, kurš ne tikai pastāv, bet īstenojas mainībā – parādībām nemitīgi rodoties, pastāvot un izzūdot.

No sabiedrības pašizolējies vai ārējās vides iedarbības dēļ no cilvēkvides izolēts CILVĒKS ir individualizēts cilvēks jeb **indivīds**, kurš dzīvo savu dzīvi bez iesaistes sabiedrības dzīvē

Pavasara ziedu sveiciens no Ziemeļvidzemes – Valkas!

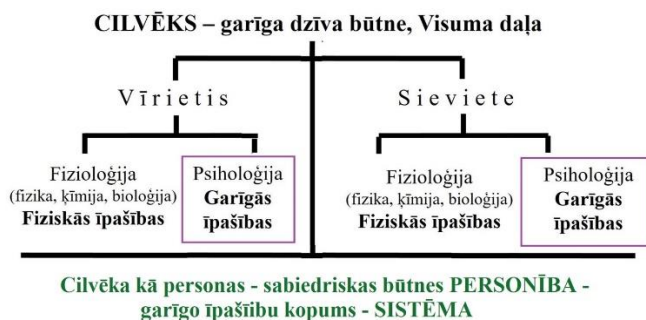

Rūpēs par savu fizisko un garīgo veselību mums būs rūpīgāk jāizvairas no mūsu veselībai kaitīgas mijiedarbības ar citiem cilvēkiem. Taču pavasara ziedonis aicina parūpēties arī par dabas vides veselību!

Turpinām iepazīt sistēmu teorijas galveno pamatatziņu izmantošanu praksē – dotās tēmas ietvaros koncentrējot uzmanību uz cilvēka garīgo īpašību kopumu kā sistēmu. Ievērosim, ka līdz šim mēs faktiski apzinājām tikai cilvēka kā garīgas dzīvas būtnes garīguma kodolu, Tagad padomāsim par Cilvēka garīguma būtību un būtību kaut nedaudz padziļināti – apzināsim trīs izcili svarīgas cilvēku garīgo īpašību grupas, kuras apzīmētas ar vārdiem **SPĒJAS**, **RAKSTURS**, **VĒRTĪBORIENTĀCIJA**. Atbilstošo jēdzienu skaidrošanu veiksime ciešā kopsaistībā ar cilvēka apzināto dzīvi, kuru sistēmiski (pa daļām, tās savstarpēji salīdzinot un kopsaistot) veido mērķtiecīgas cilvēkdarbības, kuras raksturo to universālā struktūra **IZZĪŅA**, **APDOMA**, **RĪCĪBA**.

CILVĒKS sistēmskatījumā un sistēmredzējumā – Sistēmu Teorija praksē

CILVĒKS kā SISTĒMA – sistēmas “cilvēks” fiziskās un garīgās īpašības..

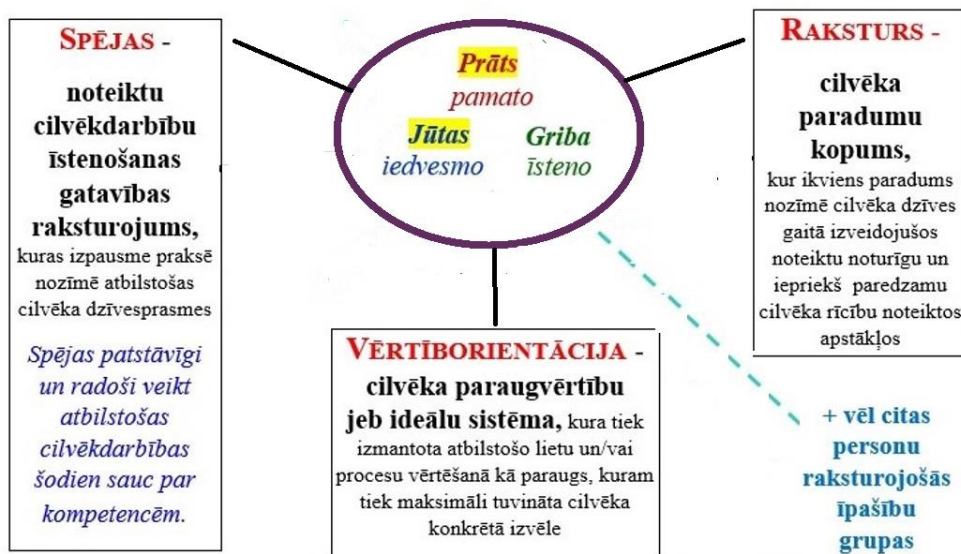

Cilvēks kā INDIVĪDS –
bioloģiska būtne bez
kopsaistības ar citiem
cilvēkiem – sabiedriski
noslēgta **SISTĒMA**

Cilvēks kā PERSONA –
sabiedriska būtne
kopsaistībā ar citiem
cilvēkiem -
atvērta **SISTĒMA**

Personas garīgo īpašību sistēmas kodols

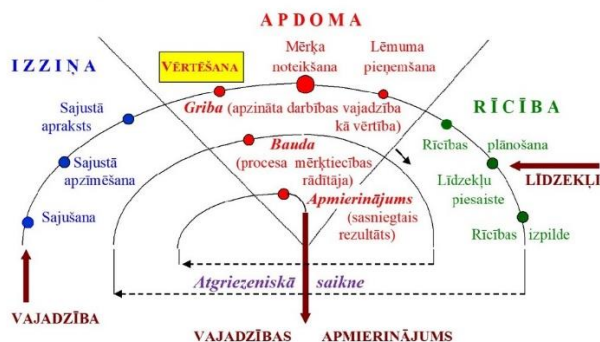
(un dažas galvenās personību veidojošo īpašību grupas - apakšsistēmas)

Turpinājumā pievērsīsim īpašu uzmanību cilvēka GRIBAS būtības un būtības sistēmiskai apzināšanai

GRIBA – gribasspēks ir ikvienas mērķtiecīgas cilvēkdarbības īstenošanas pamatā, šī ikvienam cilvēkam nepieciešamā īpašība ir mūsu individuālās un kolektīvās jeb sabiedriskās **dzīves** universalās hierarhiskās struktūras APDOMAS posma sastāvdaļa.

Mērķtiecīgu cilvēkdarbību vadības process
(trīs vērtēšanas mērķtiecīgas darbības apdomā)

GRIBA – ikvienas cilvēkdarbības sākotnējās vērtēšanas procesā apzināta vajadzība, kam seko cilvēkdarbības pamatota mērķa uzstādīšana un lēmuma pieņemšana.

Apzināta GRIBA raksturo cilvēkdarbības vērtīborientāciju.

Gribas īstenošanos rīcībā savukārt raksturo un mērķtiecīgi vada procesa **bauda**, bet noslēguma tiek vērtēts sākotnējās **vajadzības apmierinājums**.

Dzīves vajadzību VĒRTĒŠANA, cilvēdarbību VĒRTĪBORIENTĀCIJA GRIBA kā vērtējoši apdomāta Dzīves vajadzība

VĒRTĒŠANA ir salīdzināšana ir kādu paraugu (etalonu, ideālu)

**VĒRTĒŠANA ir vērtējamā vērtības noteikšana attiecībā pret
izvēlēto vērtības paraugu (etalonu, ideālu)**

**Vērtēšanā izmantotā parauga (etalona, ideāla) izvēle
nosaka dotās cilvēdarbības īstenošanas vērtīborientāciju**

Labs vai slikts vērtējums kā vērtēšanas (salīdzināšanas) procesa rezultāts ir galējie vērtējumi, reāli vērtējumi īstenojas robežas starp šiem galējiem vērtējumiem atkarībā no konkrētām situācijām. Ja vērtējuma rezultātu raksturo ar skaitli, tad šo vērtēšanas procesu sauc par mērīšanu.

**VĒRTĒŠANA apliecina izvēlētais cilvēka dzīves vajadzību un
pamato gribu (motivē) īstenot atbilstošu mērķtiecīgu cilvēdarbību**

Cilvēka un Sabiedrības GRIBAS jeb motivācijas izcelsme

Gribošs cilvēks ir motivēts cilvēks, kurš ir veicis apzinātu izvēli kādas konkrētas vajadzības apmierināšanas procesā. **Griba kā apzināta vajadzība** jeb motivācija tālāk nosaka ikvienas apzinātas cilvēdarbības mērķi.

Cilvēka un Sabiedrības vertikāli kopsaistītajā DZĪVĒ

**Cilvēka un Sabiedrības interešu/vajadzību abpusēji labs novērtējums
ir cilvēdarbību gribas jeb motivācijas pamats.**

Veicot mērķtiecīgas cilvēdarbības, to izpildes gaitā tiek vērtēta attiecīgās darbības mērķtiecības īstenošanās – parādās iedzieni “bauda” un “apmierinājums”.

Atsevišķa Cilvēka darbībā piedzīvotā un labi novērtētā **bauda** un rezultātā gūtais arī labi novērtētais **apmierinājums** rosina Cilvēku atkārtotām labām baudām un labiem apmierinājumiem. Labi novērtētā bauta un labi novērtētais apmierinājums kā cilvēdarbību veiksmīgas īstenošanas pieredze ir turpmāko līdzīgo darbību veicinātāji. Savukārt sliktā pieredze pamato izvairīšanos no sliktām darbībām nākotnē, jo tās nenoved pie labiem gala rezultātiem - pie sākotnēji apzināto dzīves vajadzību labas apmierināšanas,

Baudas un apmierinājuma vērtējumi cilvēka un sabiedrības dzīvē

BAUDA APMIERINĀJUMS	Labs pašvērtējums	Slikts pašvērtējums
Labs sabiedrības vērtējums	Labs / Labs Abpusēji labs vērtējums līdzsvarota Cilv.&Sab. dzīve	Labs / Slikts
Slikts sabiedrības vērtējums	Slikts / Labs	Slikts / Slikts

L a b a s baudas un apmierinājuma
p i e r e d z e s v e i d o š a n a - t a s i r **l a b a** cilvēka un labas sabiedrības
g r i b a s p ē k a a u d z i n ā š a n a s p a m a t s !

Citiem vārdiem, lai audzinot veidotu labus cilvēkus labai sabiedrībai,
ir jānodrošina abpusēji jeb līdzsvaroti labi vērtētas dzīves pieredzes ieguve.

Augstākā viscilvēciskā bauda ikvienā cilvēkdarbībā - MĪLESTĪBA !
Augstākais viscilvēciskais apmierinājums - LAIME !

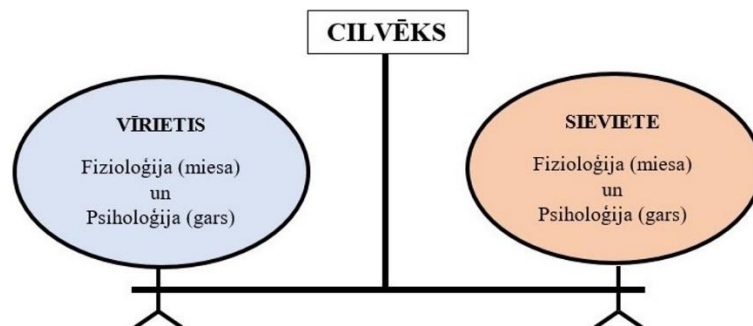
Mīlestība, laime - ar noteiktas cilvēka vajadzības apmierināšanu saistītas **j ū t a s**, kas apliecina ļoti sekmīgu cilvēkdarbību īstenošanās procesu un rezultātu. Process var rosināt mīlestības jūtas, bet sasniegtais rezultāts - laimes izjūtu. Diemžēl, bet dzīvē sastopam arī ar negatīvās izjūtas - naidu un nelaimi. Baudu sagādā darbības izpildes optimāls īstenojums.

Mīlestība kā īpašas jūtas liecina par īpašu attieksmi ceļā uz kādas noteiktas vajadzības apmierinājumu. Mīlestība izpaužas kā īpaša uzmanība, rūpes, gādība attiecībā pret kādu noteiktu lietu vai procesu, kas saistīti ar noteiktas mērķtiecīgas cilvēkdarbības jeb vajadzības apmierināšanas sekmīgu īstenošanos. Mīlestība liek pamatu Laimei !!!

Mīlestība - īpašas jūtas, kas raksturo augstāko baudu mērķtiecīgu cilvēkdarbību izpildē. Mīlestība ir, ja mērķtiecīgā procesā īstenojas ļoti pilnīga saskaņa starp esošo un vēlamu.

Bezmērķīgā dzīvē nav mīlestības - mīlestība vienmēr ir vai nav pa ceļam uz kādas vajadzības mērķtiecīgu apmierinājumu. Mīlestība pastāv mainībā - tā nāk un iet, maina savu intensitāti atbilstoši cilvēkdarbību norisei. Mīlestība ilgst noteiktu laiku - kamēr īstenojas mērķtiecīgais process - tiek sasniegts noteiktais mērķis. Mīlestībai nepieciešams process – atrašanās procesā.

Dzīves pamatvērtības: darbs un ģimene

Dzīvē īstenojas ļoti daudzveidīgas vīriešu un sieviešu partnerattiecības (kopsaistības), svarīgākās no kurām raksturojas kā darba attiecības un ģimenes attiecības.

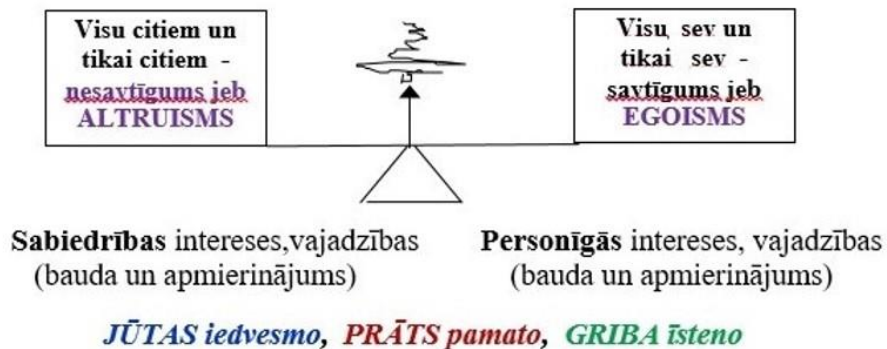
Cilvēkiem vajag
un vairums no viņiem grib augstvērtīgu DARBU un ĢIMENI –
jo tikai darba un ģimenes dzīvē kopsaistībā sniedz augstāko cilvēcisko dzīves baudu un apmierinājumu.

Vīrieša un sievietes partnerattiecībās - kopdzīvē mīlēt un būt mīlētam - nozīmē būt abpusēji ļoti vajadzīgiem. Vīrietim vajag sievieti un viņam ir jābūt vajadzīgam sievietei. **Mīlestība ir tad, ja savstarpējās vajadzības apmierināšanas procesā visaugstākā mērā īstenojas saskaņa starp esošo un vēlamu !** Vīrietis kopdzīvē vairāk tiecas pēc laimes (rezultāta), kamēr sieviete par visu vairāk vēlas mīlestību (procesu). Citiem vārdiem, vairumā gadījumu vīrietis alkst pēc apmierinājuma, sieviete - pēc baudas. Te arī pamats zināmām nesaskaņām, kas kopdzīvē ir jāpārvar un/vai jānovērš. Ilgstoši ritot sekmīgai cilvēku kopdzīvei, to pavada laikā rūdīta mīlestība. Ik gads tā noslēgumā dāvā šī dzīves posma laimi, secīgi aužot dzīves laimi kopumā.

Dots devējam atdodas - dodot gūtais neatņemams :
cilvēkattiecību - mijiedarbību jeb kopsaistības līdzsvars

Garīgi līdzsvarotas personas personība
(ES kā persona esmu sabiedrības struktūrelements)

Tu Man - Es Tev : līdzsvarotas cilvēkattiecības,
nenonākot egoisma (individuālisma)
vai altruisma (kolektīvisma) galējībās

Nākamā, mūsu piecpadsmitā sadarbības nedēļa (12.05.20 – 19.05.20) būs veltīta pēdējai kursa 3.daļas tēmai “**ZINĀTNES un TEHNIKAS attīstības sistemoloģija**”.

Proti, pašlaik ir nobriedusi nepieciešamība ļoti nopietni pievērsties mūsdienu zinātnes un tehnikas problēmām, sakārtoti jeb sistēmiski veidojot ilgtspējīgi līdzsvarotas globālās, reģionālās, lokālās un personīgās cilvēku DZĪVES veidošanu. Galvenais – zinātnes un tehnikas sasniegumu izmantošanas un dabas vides aizsardzības līdzsvarošana.

Cieņā, Jūsu visu Andronkulis